

Nr 20

Socialutskottets betänkande i anledning av motion om åtgärder för att förbättra epileptikernas situation.

I motionen 1971:785 av fru Sundberg m. fl. (m, c) yrkas att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att en expertgrupp tillsättes med uppgift att tillvarata de epileptiskt sjukas anställningsförhållanden, att 45 § lärarhögskolstadgan ändras så att intyg om antagningslämplighet från såväl den sökandes läkare som av skolstyrelsens läkare må vara tillfyllest för antagning vid lärarhögskola av epileptiker, att försäkringsinspektionen får i uppdrag att se över premieberäkningen för försäkringar med epileptiker som försäkringstagare i enlighet med vad som stadgas i lagen om försäkringsrörelse 282 § mom. 2, att tilläggsdirektiv utgår till handikapputredningen med begäran att utredningen beaktar de epileptiskt sjukas situation.

Epilepsi

Epilepsi är ingen enhetlig sjukdom utan en grupp av likartade symtom vid hjärnskador av olika slag uppkomna vid olycksfall, förlossning, infektion etc. Symtomen orsakas av abnorm elektrisk urladdning i skadade nervceller i hjärnan. Den äldre beteckningen fallandesot eller fallandesjuka hänför sig till den vanligaste formen av epileptiska anfall, då den sjuke förlorar medvetandet eller faller omkull. Det kramptillstånd som uppträder vid anfallet och som i vissa fall medför andningssvårigheter och bildning av fradga i munnen avtar i regel efter några minuter. Ett lindrigare epileptiskt anfall kännetecknas av tillfällig sinnesfrånvaro eller medvetlöshet, s. k. absence. Epilepsi behandlas i regel medicinskt, men i vissa fall, framför allt när den orsakats av ärrvävnad, tillgrips operation. Ärftlig epilepsi förekommer men i mindre utsträckning än man tidigare ansett. Förbättrad diagnostik och nya behandlingsmetoder har lett till att anfallsfrekvensen för patienter med epilepsi kunnat nedbringas, och i många fall har patienterna blivit anfallsfria.

Anställningsskydd m. m.

I Kungl. Maj:ts cirkulär (1960:553) angående anställningsvillkor m. m. för partiellt arbetsföra inom statlig och statsunderstödd verksamhet har angivits riktlinjer beträffande anställande av partiellt arbetsföra inom det statliga området och inom sådana områden av statsunderstödd verksamhet där anställnings- eller arbetsvillkoren fastställs under medverkan av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. Med partiellt

arbetsför avses i cirkuläret person, som har eller förmodas kunna få särskilda svårigheter att erhålla eller behålla ett förvärvsarbete på grund av fysiskt eller psykiskt arbetshinder eller social belastning. I cirkuläret har föreskrivits att myndigheterna inte bör ha en restriktiv inställning till de partiellt arbetsföra som arbetskraft och att det bör beaktas att grundlagsstadgandet om tjänstetillsättning efter förtjänst och skicklighet inte tilldelar de partiellt arbetsföra någon undantagsställning.

I Sverige finns inga generella lagbestämmelser om förbud mot obefogade uppsägningar. För vissa speciella fall finns lagförbud, nämligen mot avskedande på grund av värnpliktstjänstgöring, havandeskap eller ingående av äktenskap samt mot avskedande i föreningsrättskränkande syfte eller på grund av verksamhet som skyddsombud. Enligt statstjänstemannalagen (1965:274) får statstjänsteman med förordnande tills vidare sägas upp om han har visat bristande lämplighet för tjänsten eller det finns anledning att dra in tjänsten eller uppsägningen av annat skäl är påkallad från allmän synpunkt. Samma begränsning av uppsägningsrätten gäller enligt stadgan (1965:602) om vissa tjänstemän hos kommuner m. fl. för vissa andra offentligt anställda tjänstemän. I övrigt gäller en av arbetsdomstolen år 1932 uttalad princip att arbetsgivare har rätt att säga upp arbetstagare utan angivande av skäl, om inte kollektivavtal innehåller bestämmelser som inskränker denna rätt eller uppsägningen kan anses strida mot goda seder.

Enligt huvudavtalet mellan SAF och LO kan tvist om uppsägning på grund av "enskild arbetares förhållande" bringas under skiljenämnds prövning, om den sammanhängande anställningstiden är minst nio månader och den anställde har uppnått 18 år. Som skiljenämnd fungerar en av parterna tillsatt nämnd, arbetsmarknadsnämnden. Finner nämnden att uppsägning har skett utan saklig grund, kan arbetstagaren tilldömas skadestånd. I fråga om uppsägning av annat skäl än enskild arbetstagares förhållande, i första hand arbetsbrist, fungerar arbetsmarknadsnämnden inte som skiljenämnd utan kan endast rekommendera en lösning i det enskilda fallet. Hittills har nämndens rekommendationer emellertid alltid följts av parterna. Alla LO-förbund har inte undertecknat huvudavtalet. Avtalets bestämmelser om uppsägningskydd gäller av den anledningen inte för t. ex. byggnads- och transportarbetareförbunden samt de grafiska förbunden.

Överenskommelsen mellan SAF och LO om skydd mot uppsägning utan saklig grund har varit normbildande även för de privatanställda tjänstemännens avtal. SAF har sålunda ingått liknande huvudavtal med Svenska industritjänstemannaförbundet (SIF), Sveriges arbetsledareförbund (SALF) och Handelstjänstemannaförbundet (HTF). Också kommunalanställda tjänstemän, på vilka uppsägningsreglerna i den nyss nämnda stadgan (1965:602) inte är tillämpliga, samt de kommunalanställda och de statsanställda arbetarna har avtalsenligt motsvarande skydd mot obefogade uppsägningar.

Tvist huruvida uppsägning strider mot annat kollektivavtal än de ovan nämnda huvudavtalen kan bringas under arbetsdomstolens prövning. Om

annat inte har överenskommits genom kollektivavtalet, kan domstolen vid obefogad uppsägning inte bara döma ut skadestånd utan också förordna att den uppsagde skall återanställas.

För större delen av arbetsmarknaden har således den fria uppsägningsrätten inskränkts genom avtal.

Uppsägningsfrågorna har under senare år vid flera tillfällen behandlats i riksdagen (2LU 1957:25, 1962:22, 1963:23, 1964:63, 1968:67 och 1969:14), bl. a. i anslutning till en av internationella arbetsorganisationen år 1963 antagen rekommendation (nr 119) angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ. Riksdagen har därvid visserligen uttalat förståelse för önskemålen att skapa tryggare anställningsförhållanden, särskilt för sådan arbetskraft som har speciella svårigheter att få nya arbeten, bl. a. den äldre arbetskraften. Yrkandena om utredning har emellertid avslagits av riksdagen med motiveringen att lagstiftning inte bör aktualiseras, förran det har ådagalagts att det inte är möjligt att avtalsvägen nå en godtagbar lösning av frågan.

Efter bemyndigande år 1969 har emellertid en utredning på området tillsatts, nämligen utredningen rörande ökad anställningstrygghet och vidgad behörighet för arbetsdomstolen. I direktiven för utredningen uttalas bl. a. följande.

Om anställningstryggheten ökas genom förlängda uppsägningstider och i synnerhet om därtill läggs ett särskilt skydd i form av avgångsersättning, blir det ofrånkomligt för de sakkunniga att undersöka om det ökade skyddet skall beredas den anställde också i de fall då uppsägningen har sin grund i hans personliga förhållanden. De sakkunniga bör därför till allsidig prövning ta upp också frågan om skyddet mot obefogad uppsägning samt mot bakgrund av bl. a. huvudavtalen på den privata arbetsmarknaden och statstjänstemannalagen överväga behovet att lagreglera uppsägningsgrunderna och de rättsliga följderna av obefogad uppsägning. Utgångspunkt för övervägandena bör vara att principen om arbetsgivares rätt att utan skäl avskeda arbetstagare skall ersättas med en huvudregel om skydd mot sakligt ogrundade uppsägningar. Vid överväganden av i vilka fall uppsägning skall anses sakligt befogad måste samordning ske med bestämmelserna härom i statstjänstemannalagen liksom med lösningarna av de frågor som omfattas av ämbetsansvarskommitténs uppdrag.

I en i början av april 1971 avgiven proposition (1971:107) har Kungl. Maj:t föreslagit vissa åtgärder för att förbättra den äldre arbetskraftens sysselsättningsmöjligheter. Dessa åtgärder består dels i en lag om anställningsskydd för vissa äldre arbetstagare, dels i en lag som ger arbetsmarknadsmyndigheter och fackliga organisationer möjlighet till insyn i och inflytande över företagens personalpolitik.

Krav beträffande hälsotillståndet hos sökande till utbildning vid lärarhögskola

Enligt 45 § stadgan (1968:318) för lärarhögskolorna skall den som vill vinna tillträde till lärarutbildningslinje vara fri från sjukdom eller handikapp som medför olämplighet för lärartjänst. Motsvarande bestämmelser

finns i 23 § stadgan (1961:433) för seminarierna för huslig utbildning, 12 § stadgan (1960:511) för slöjdläroerseminariet och i 8 § av bestämmelserna av år 1964 rörande förskoleseminarierna.

Enligt 46 § lärarhögskolestadgan antas studerande på lärarutbildningslinje av skolöverstyrelsen (SÖ). Antagning som SÖ beslutar är preliminär. Beslut om definitiv antagning meddelas av rektor vid lärarhögskolan. För att sökande, som preliminärt antagits till utbildningen, skall kunna bli definitivt antagen, måste rektor pröva att vederbörande även uppfyller de i 45 § lärarhögskolestadgan angivna allmänna behörighetsvillkoren.

Till ledning för rektorerna vid lärarhögskolorna har SÖ i samråd med socialstyrelsen år 1968 utfärdat anvisningar för bedömning av hälsotillståndet hos utbildnings- och anställningsökande.

1968 års anvisningar skall tjäna till ledning vid bedömning av läkarintyg som skall företes före intagning till lärarutbildningsanstalt och vid tillsättning av lärartjänst. Utgångspunkten torde härvid ha varit att en person som på grund av sjukdom eller handikapp inte kan antas erhålla eller utöva en lärartjänst, inte heller bör intas till sådan utbildning. Anvisningarna ger dels allmänna rekommendationer i fråga om bedömningen med hänsyn till den skolform och det stadium eller ämnesområde som utbildningen eller tjänsten avser, dels specialregler för vissa angivna sjukdomar eller handikapp vilka i regel utgör hinder för intagning till utbildning eller erhållande av tjänst som lärare. Bland sådana sjukdomar nämns "sjukdom med kramper eller absencer då anfallsfri tidsperiod med eller utan behandling understiger två år eller om undersökningen utvisar förekomst av grövre psykisk rubbning". Under vissa angivna förutsättningar krävs intyg av specialist.

Sedan förenämnda anvisningar utfärdats år 1968 har ett antal ärenden avseende allmän behörighet att antas till lärarutbildning prövats av Kungl. Maj:t i statsrådet avseende även epileptiker.

Genom ett beslut i januari 1971 medgav Kungl. Maj:t inträde vid lärarhögskola för en sökande, som har epilepsi och som inte uppfyllde de i SÖ:s anvisningar angivna normerna. Socialstyrelsen, som i yttrande i ärendet tillstyrkte att den sökande skulle få genomgå utbildningen, föreslog en översyn av anvisningarna.

Med anledning av detta har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 januari 1971 uppdragit åt SÖ att i samråd med socialstyrelsen göra en översyn av 1968 års anvisningar om bedömning av hälsotillståndet hos utbildnings- och anställningsökande. Kungl. Maj:t har därvid föreskrivit att nya anvisningar bör föreligga senast den 1 augusti 1971.

Premiesättningen för försäkringar

I lagen (1948:433) om försäkringsrörelse har bestämmelser meddelats för enskilda försäkringsbolags verksamhet i syfte att skapa garanti för att verksamheten bedrivs på ett för försäkringstagarna betryggande sätt.

När det gäller livförsäkring har en garanti för försäkringstagarnas intresse av en skäligen kostnad för försäkringen inskrivits i lagen på det sättet att i 263 § föreskrivs att grunderna för försäkringsbolags verksamhet – som bl. a. skall avse beräkning av försäkringspremier och som skall underställas Kungl. Maj:t för fastställelse – skall avse att trygga bolagets förmåga att dels fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal, dels bereda försäkring till en med hänsyn till försäkringens art skäligen kostnad. Enligt 282 § 1 mom. åligger det styrelsen och verkställande direktören för försäkringsbolag som meddelar livförsäkring att, såvitt angår livförsäkringsrörelsen, till försäkringsinspektionen insända dels årliga redogörelser i vad mån det verkliga förloppet av rörelsen avviker från grunderna, dels för varje femårsperiod statistisk-ekonomisk utredning angående verksamhetens förlopp och bolagets ställning. Där så finns påkallat, får inspektionen även för annan tid infordra sådan utredning.

Garantin för försäkringstagarna beträffande en skäligen premiesättning för annan försäkring än livförsäkring är inskriven i 282 § 2 mom. I detta lagrum åläggs styrelsen och verkställande direktören i försäkringsbolag att med hjälp av fortlöpande statistik eller på annat sätt övervaka att premiesättningen är skäligen avvägd med hänsyn till den risk, som försäkringen är avsedd att täcka, nödiga omkostnader för försäkringen samt omständigheterna i övrigt. Det åligger vidare styrelsen och verkställande direktören att till försäkringsinspektionen för tidsperioder som inspektionen bestämmer insända redogörelser för den metod som använts för övervakning av premiesättningen och för erfarenheter av övervakningen.

I lagen om försäkringsrörelse stadgas inte någon skyldighet för försäkringsinspektionen att ingripa i frågor rörande premiesättningen. Inspektionen är emellertid oförhindrad att under hand uppta ämnet till diskussion med vederbörande bolag. De utpräglade fallen av för hög eller för låg premie torde falla under en bestämmelse i 288 § i lagen, vari stadgas att inspektionen skall ingripa med föreläggande där allvarlig anmärkning mot försäkringsbolags verksamhet föreligger.

Från försäkringsinspektionen har inhämtats att den fortlöpande granskningen hos inspektionen av skäligheten hos försäkringsbolagens premier avser skäligheten hos premienivån för hela försäkringsgrenar, såsom allmän egendomsförsäkring, olycksfallsförsäkring m. fl. Någon granskning av skäligheten av premier för försäkringstagare som tillhör en viss riskgrupp i sjukdomsavseende sker inte.

Utskottet har beträffande de för enskilda personer vanliga individuella försäkringarna – livförsäkringar, olycksfallsförsäkringar och ansvarsförsäkringar – inhämtat att förhöjda premier med hänsyn till sjukdom endast förekommer vid livförsäkringar, där premiesättningen bygger på dödlighetsstatistik. Inskränkning i försäkringens giltighet med hänsyn till epilepsi förekommer endast vid olycksfallsförsäkringar och är av innebörd att försäkringen inte omfattar skada där det får antas att den skadevållande händelsen föranletts av epilepsi, slaganfall eller mental-

sjukdom hos den försäkrade. Förhöjd premie eller inskränkning i försäkringens giltighet förekommer inte alls vid ansvarsförsäkring.

När det gäller grupp-försäkringar är reglerna generösare. För deltagande i grupplivförsäkring gäller i allmänhet krav på att vederbörande skall ha varit fullt arbetsför under de senaste tolv månaderna. I fråga om gruppolycksfallsförsäkring, som brukar vara anknuten till grupplivförsäkring, har de på marknaden dominerande försäkringsbolagen numera slopat en tidigare för epileptiker gällande inskränkning i försäkringens giltighet.

Riksdagen har nyligen prövat ett förslag till lag om förbud mot otillbörliga avtalsvillkor (prop. 1971:15, NU 7). Den nya lagen, som föreslås träda i kraft den 1 juli 1971, ger marknadsrådet möjlighet att förbjuda företagare att använda kontraktvillkor som med hänsyn till vederlaget och övriga omständigheter måste anses otillbörligt mot konsumenten. Enligt 2 § skall emellertid lagen ej gälla i fråga om verksamhet som står under tillsyn av bankinspektionen eller försäkringsinspektionen. Föredragande departementschefen har härom anfört att det är naturligt att behovet av kontroll- och övervakningsmöjligheter när det gäller villkoren i de avtal som banker och försäkringsbolag erbjuder allmänheten också i fortsättningen anförtros de särskilda inspektionsmyndigheterna. Departementschefen vill inte utesluta att den granskningsverksamhet som nu sker kan behöva byggas ut och intensifieras. Departementschefen har vidare anfört, att en svaghet i det nuvarande systemet när det gäller villkorsövervakningen på bank- och försäkringsområdena är att inspektionsmyndigheterna inte har några tvångsmedel till sitt förfogande. Hittillsvarande erfarenheter visar emellertid att banker och försäkringsbolag lojalt följer de anvisningar som lämnas dem av inspektionsmyndigheterna. Skulle utvecklingen i framtiden göra det påkallat att samhället får starkare maktmedel till sitt förfogande synes det i varje fall ligga närmast till hands att problemet blir löst inom ramen för det nuvarande inspektionssystemet.

Handikapputredningen m. m.

Handikapputredningen tillkallades år 1965 för att utreda frågan angående omvårdnaden om handikappade, varmed avsågs "personer, som av fysiska eller psykiska skäl möter mera betydande svårigheter i sin dagliga livsföring". Enligt direktiven av år 1965 avsåg utredningsuppdraget frågor om hjälpmedel, frågor om stöd till anskaffning av motorfordon och om andra åtgärder för att bryta handikappades isolering, frågor om samordning av åtgärder för handikappade och om information och rådgivning samt frågor om utbildning.

Handikapputredningen har under årens lopp avgivit betänkanden om olika frågor, som utredningen har att behandla. I det följande anges betänkandena samt uppgift om Kungl. Maj:ts och riksdagens behandling av desamma.

Betänkandet "Kommunerna och den sociala omvårdnaden" (SOU 1967:53) avsåg frågan om samhällets ansvar för den enskildes omvårdnad och behandlades i prop. 1968:74 och i andra lagutskottets utlåtande

1968:38.

Betänkandet "Bättre hjälpmedel för handikappade" (SOU 1967:60) avsåg frågor om hjälpmedel och behandlades i prop. 1968:41 och i statsutskottets utlåtande 1968:88.

Betänkandet "Bättre utbildning för handikappade" (SOU 1969:35) omfattade utbildningsfrågor och behandlades i prop. 1970:1, bil. 7, s. 193-197 och i statsutskottets utlåtande 1970:5, s. 25.

I ett betänkande "Bättre socialtjänst för handikappade" (SOU 1970:64), som för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, har handikapputredningen behandlat frågor om resor och transporter för handikappade, om samordning, samverkan och information i handikappfrågor samt om statsbidrag till handikapporganisationer.

Genom beslut i maj 1970 har Kungl. Maj:t uppdragit åt handikapputredningen att i samråd med bostadsstyrelsen utreda och inkomma med förslag i frågan om en utvidgning av tillämpningsområdet för invalidbostadsbidrag till att omfatta även andra handikappade än som anges i gällande bidragsbestämmelser. Utredningsuppdraget har föregåtts av att statsutskottet i sitt yttrande 1970:50 förordat en sådan utredning.

Invalidbostadsbidrag utgår enligt bestämmelser i räntelånekungörelsen (1967:553) för sådan inredning av bostadslägenhet och i vissa fall sådant extra lägenhetsutrymme som rörelsehindrad invalid eller person med starkt nedsatt synförmåga behöver, dock i regel med högst 15 000 kr. för varje lägenhet.

Statsutskottet uttalade, att bidragsgivningen borde inom ramen för vad som är tekniskt lämpligt och anknutet till bostadsbyggandet kunna tillgodose behov som föranleds av skilda handikapp och ansluta sig till det område som täcks genom särskilda bidrag till handikapphjälpmedel.

Utskottet

I motionen 1971:785 tas upp en rad problem som kan möta personer med epilepsi. Motionärerna pekar på svårigheter som kan uppstå på arbetsmarknaden, vid antagning till utbildning vid lärarhögskola, beträffande privata försäkringar och beträffande utrustningen i bostäder.

I fråga om svårigheterna på arbetsmarknaden pekas dels på att det kan uppstå problem för epileptikerna att erhålla anställning, dels på att epileptikerna riskerar att bli avskedade på grund av sin sjukdom. Mot denna bakgrund yrkar motionärerna att en expertgrupp tillsätts med uppgift att tillvarata de epileptiskt sjukas anställningsförhållanden. En sådan expertgrupp skulle också kunna biträda vid utredningen i fall där obefogad uppsägning skett. Motionärerna framhåller vidare att de nuvarande bestämmelserna om hälsoprövning vid antagning till lärarhögskola i regel utgör hinder för antagning av epileptiker. Det yrkas på en liberalisering av bestämmelserna. När det gäller försäkringar anförs att vid olycksfalls- och ansvarsförsäkring finns viss inskränkning i försäkringens giltighet för epileptiker men att dessa likväl måste betala förhöjd premie. Motionärerna yrkar att försäkringsinspektionen får i uppdrag att se över

premieberäkningen för försäkringar med epileptiker som försäkringstagare. Slutligen görs i motionen gällande att epileptikerna på grund av olämpligt utformade bostäder ofta drabbas av fysiska skador som hade kunnat undvikas. Mot denna bakgrund yrkas att handikapputredningen i tilläggsdirektiv skall få i uppgift att beakta de epileptiskt sjukas situation.

Under senare år har på en rad områden vidtagits åtgärder för att normalisera tillvaron för handikappade. För epileptiker har denna utveckling underlättat genom nya behandlingsmetoder, som lett till att anfallsfrekvensen kunnat nedbringas eller, i många fall, att patienterna blivit anfallsfria. Det är angeläget att den pågående utvecklingen mot en normalisering så långt möjligt underlättas på alla områden. Detta gäller alla handikappade.

Frågor om ökad anställningstrygghet behandlas för närvarande av en särskild utredning. Denna utredning avser hela arbetsmarknaden och därmed också de grupper som av olika skäl, bl. a. handikapp, kan ha särskilda svårigheter på arbetsmarknaden. Utskottet kan mot denna bakgrund inte förorda inrättande av en särskild expertgrupp för behandling av epileptikers anställningsförhållanden. Utskottet avstyrker motionen i denna del.

Efter beslut av Kungl. Maj:t har en översyn nyligen satts i gång av de regler som finns i fråga om bedömning av hälsotillståndet hos bl. a. utbildningssökande vid lärarhögskolorna. Någon riksdagens åtgärd är därför inte påkallad i detta avseende.

Enligt vad utskottet inhämtat tillämpas i fråga om ansvarsförsäkring inte högre premier eller strängare villkor för epileptiker än för andra försäkrade. Inte heller beträffande olycksfallsförsäkring gäller särskilda premier för epileptiker. Däremot gäller vid individuell olycksfallsförsäkring en inskränkning i giltigheten av försäkringen, nämligen då skada som drabbat den epileptiskt sjuke har samband med yttring av sjukdomen. I samband med den nyligen beslutade lagstiftningen mot otillbörliga avtalsvillkor betonades försäkringsinspektionens uppgift att vara kontroll- och övervakningsorgan beträffande de villkor som uppställs för försäkringar som erbjuds allmänheten. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte kan vara motiverat att försäkringsinspektionen erhåller uppdrag att se över premieberäkningen för försäkringar med epileptiker som försäkringstagare.

Handikapputredningens arbete och hittillsvarande förslag avser alla handikappade. Utredningen uppmärksammar således även de särskilda problem som möter personer med epilepsi. Av direkt betydelse för epileptikernas boendeförhållanden är ett åt utredningen lämnat uppdrag att

i samråd med bostadsstyrelsen behandla frågan om en utvidgning av tillämpningsområdet för invalidbostadsbidrag. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionen även i den här aktuella delen.

Utskottet hemställer

att motionen 1971:785 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1971

På socialutskottets vägnar

RUNE GUSTAVSSON

Närvarande: herrar Gustavsson i Alvesta (c), Svensson i Kungälv (s)*, Hamrin (fp), Dahlberg (s), fru Skantz (s), herr Hyltander (fp), fru Sigurdson (s), herrar Åkerlind (m), Johnsson i Blentarp (s)*, fru Marklund (vpk), herrar Bengtsson i Göteborg (c), Wijkman (m), Nilsson i Växjö (s) och fröken Andersson i Stockholm (c).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

